

وضو

حقیقت وضو و آثار معنوی آن بر جسم و جان

جهت خواندن این شماره (در صورت امکان): ۱۴ صلوات برای
سلامتی آقا امام زمان علیه السلام هدیه بفرمائید.

اللهم صل على محمد و آل محمد

ماهنامه شماره ۱۵: وضو

۲	آیه وضو
۲	احادیث
۲	وضو موجب محو شدن گناه و رفعت درجه
۳	حدیث قدسی
۳	بسم الله گفتن هنگام وضو
۳	در همه حالات با وضو
۵	بعضی از مستحبات وضو
۶	آثار وضو در دنیا و آخرت
۷	تعلیم و تعلم وضو
۸	فلسفه وضو
۱۰	پرسشها و پاسخ بسیار مفید (با فتاوی مراجع بزرگوار تقلید)
۱۹	تأکید نماز اول وقت از کلام علماء
۲۰	شماره های چاپ و آماده شده و موضوعات آینده

آیه وضو

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ... ﴾

ای کسانی که ایمان آورده اید! هرگاه برای نماز برمی خیزید صورت خود را بشویید و دستهایتان را تا مرفق (بالای آرنج) شست و شو دهید و سر و پاهای خود را تا برآمدگی پشت پا دست بکشید.^۱

احادیث

□ وضو موجب محو شدن گناه و رفعت درجه

قال الباقر عليه السلام: ثَلَاثُ كَفَّارَاتٍ فَاِسْبَاغُ الْوُضُوءِ فِي السَّبْرَاتِ وَالْمَشْيُ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ إِلَى الْجَمَاعَاتِ وَالْمُحَافَظَةُ عَلَى الصَّلَوَاتِ^۲
سه چیز است که جبران کننده و محو کننده گناه است:

۱- کامل گرفتن وضو در هوای بسیار سرد

۲- راه رفتن در شب و روز به سوی جماعت‌های اسلامی (نماز جماعت و جمعه)

۳- مراقبت بر انجام صحیح نمازها

قال رسول الله ﷺ: يَا عَلِيُّ ثَلَاثُ الدَّرَجَاتِ فَاِسْبَاغُ الْوُضُوءِ فِي السَّبْرَاتِ وَانْتِظَارُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الصَّلَاةِ وَالْمَشْيُ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ إِلَى الْجَمَاعَاتِ؛

یا علی! سه چیز موجب رفعت درجه است:

۱- کامل گرفتن وضو در هوای سرد

۲- انتظار نماز بعد از هر نماز

۳- رفتن در روز و شب به طرف نماز جماعت.^۳

قال رسول الله ﷺ: إِلا ادلكم على ما يمحو الله به الخطايا، و يرفع به الدرجات؟ قالوا: بلى يا رسول الله. قال: اسباغ الوضوء على المكاره و كثرة الخطى الى المساجد و انتظار الصلاة بعد الصلاة؛

آیا شما را به کارهایی که خدا به سبب آن خطاها را از بین برده و درجات انسان را بالا می برد، راهنمایی نکنم؟ گفتند: آری، ای رسول خدا. فرمود:

۱- وضوی تمام و کامل گرفتن بر شداید

۲- به سوی مساجد زیاد قدم برداشتن.

۳- انتظار نماز (بعدی) پس از نماز (خوانده شده).^۴

^۱ (سوره مائده، آیه ۶)

^۲ معانی الاخبار، ص ۳۱۴

^۳ بحار الانوار، ج ۸۸، ص ۱۰

^۴ ریاض الصالحین، ص ۲۹۷

□ حدیث قدسی

وَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ص قَالَ تَعَالَى مَنْ أَحَدَّثَ وَ لَمْ يَتَوَضَّأْ فَقَدْ جَفَانِي وَ مَنْ تَوَضَّأَ وَ لَمْ يُصَلِّ رَكَعَتَيْنِ فَقَدْ جَفَانِي وَ مَنْ صَلَّى رَكَعَتَيْنِ وَ لَمْ يَدْعُنِي فَقَدْ جَفَانِي وَ مَنْ أَحَدَّثَ وَ تَوَضَّأَ وَ صَلَّى وَ دَعَا وَ لَمْ أُجِبْهُ فَقَدْ جَفَوْتُهُ وَ لَسْتُ بِرَبِّ جَافٍ

حضرت رسول اکرم فرمود که خدا فرموده کسی که وضویش باطل شود وضو نگیرد به من ستم کرده و هر کس وضو بگیرد دو رکعت نماز با آن وضو نخواند مسلم بمن ستم کرده و هر کس دو رکعت نماز بخواند مرا نخواند بمن ستم کرده و هر کس وضو گرفت و نماز خواند و مرا یاد کرد و من او را جواب ندادم مسلم باو ستم کرده‌ام ولی بدانید که من پروردگاری ستم کننده نیستم.^۱

□ بسم الله گفتن هنگام وضو

قال رسول الله ﷺ: مَنْ تَوَضَّأَ فَذَكَرَ اسْمَ اللَّهِ طَهَّرَ جَمِيعَ جَسَدِهِ وَ كَانَ الْوُضُوءُ إِلَى الْوُضُوءِ كَفَّارَةً لِمَا بَيْنَهُمَا مِنَ الذُّنُوبِ وَ مَنْ لَمْ يُسَمِّ لَمْ يَطْهَرْ مِنْ جَسَدِهِ إِلَّا مَا أَصَابَهُ الْمَاءُ

کسی که وضو بگیرد و بسم الله بگوید، تمام بدن خود را طهارت داده است و این وضو کفاره گناهان او تا وضوی دیگر است، و کسی که بسم الله نگوید از بدنش تنها آن چه را آب به آن رسیده طهارت داده است.^۲

قال رسول الله ﷺ: لا وضوء لمن لم يسلم الله؛

کسی که در هنگام وضو بسم الله نگوید، انگار وضو نگرفته است.^۳

قال الصادق عليه السلام: من ذكر اسم الله على وضوء فكأنما اغتسل؛

کسی که برای وضو خود (بسم الله) بگوید مانند این است که غسل کرده باشد.^۴

□ در همه حالات با وضو

◀ همیشه وضو داشته باشید

پیامبر اسلام ﷺ از ابلیس پرسید: در میان امت من دوستان تو چه کسانی هستند؟ ابلیس پاسخ داد: (ده نفر) و افزود، فرمانروای ظالم، ثروتمند متکبر، آن کس که باکی ندارد از چه راهی مال به دست آورد و در چه راهی مصرف کند، دانشمند در خدمت ظالم، تاجر خائن، محترک، زناکار، رباخوار، بخیل، و کسی که باکی ندارد که چگونه اموالش جمع و انباشته است. و سپس پیامبر (ص) فرمود: چند نفر در میان امت من دشمنان تو اند؟ پاسخ داد: شانزده نفر اولشان تویی یا رسول الله! دانشمندی که به علمش عامل است اهل قرآن که به قرآن عمل کند، مؤذن اذان پنجگانه، کسی که دوستدار فقراء و مساکین و یتیمان است، آدم رحیم و مهربان، شخص متواضع در برابر حق، جوانی که اهل نماز شب باشد. کسی که خود را از ارتکاب به حرام باز می‌دارد، کسی که به خاطر خدا دیگران را نصیحت کند، کسی که همیشه در حال وضو است، و صاحب اخلاق خوب، آدم تصدیق کننده به وعده های خدا، زنان پاکدامن و افرادی که خود را برای مرگ آماده می‌سازند، و آدم سخاوتمند.^۵

^۱ إرشاد القلوب إلى الصواب ج ۱ ص ۹۴

^۲ محجة البيضاء، ج ۱، ص ۲۹۶

^۳ محجة البيضاء، ج ۱، ص ۲۹۹

^۴ محجة البيضاء، ج ۱، ص ۲۹۹

^۵ المواعظ العديدة، ص ۲۲۶

◀ خروج از خانه با وضو

قال رسول الله ﷺ: و ما منكم من احد يخرج من بيته متطهرا الا و الملائكة تقول: اللهم اغفر له اللهم ارحمه؛
وقتی یکی شما از خانه خارج می شوید با طهارت (با وضو) باشید، در این صورت ملائکه در حق شما دعا می کنند: خدایا او را
بیامرزش، خدا بر او رحم کن^۱

◀ وضو برای تلاوت قرآن

قال علیؑ: لا یقرأ العبد القرآن اذا كان علی غیر طهور حتی یتطهر؛
هنگامی که وضو ندارید، قرآن نخوانید؛ تا اینکه وضو گرفته شود.^۲

◀ ورود به مسجد با وضو

قال رسول الله ﷺ: لا تدخل المساجد الا بالطهارة؛
داخل مساجد مشو، مگر با وضو.^۳

قال الصادق: علیکم باتیان المساجد فانها بیوت الله فی الارض من اتاه مطهرا طهره الله من ذنوبه و كتب من زواره؛
بر حضور در مساجد مواظبت کنید! چرا که مساجد، خانه های خداوند در زمین است.
کسی که با حالت طهارت وارد مسجد شود، خداوند او را از گناهانش تطهیر می نماید و نام وی را در زمره زائرین خویش می
نویسد.^۴

◀ وضو پیش و بعد از غذا

قال الصادقؑ: الوضوء قبل الطعام و بعده ینهبان الفقر؛
وضو پیش از غذا و بعد از غذا، فقر را از بین می برد.^۵

قال رسول الله ﷺ: یا علی! ان الوضوء قبل الطعام و بعده شفاء فی الجسد و یمن فی الرزق؛
یا علی! قبل از غذا و بعد از غذا، وضو گرفتن، شفای بدن و برکت در روزی است.^۶

◀ وضو هنگام خواب

قال رسول الله ﷺ: من باب علی طهر فکانما احیی اللیل؛

کسی که شب را با وضو بیارم، گویی که تمام شب را به احیاء و عبادت گذرانده است.^۷

قال الصادقؑ: مَنْ تَطَهَّرَ نَمَّ أَوْیَ إِلَی فِرَاشِهِ بَاتَ وَ فِرَاشُهُ كَمَسْجِدِهِ؛

هر کس وضو بگیرد، سپس در رختخواب خود برود و بخوابد، بستر او مانند مسجد او خواهد بود^۸

^۱ جامع احادیث الشیعه، ج ۶، ص ۳۸۷

^۲ خصال، ج ۲، ص ۱۶۴

^۳ مستدرک الوسائل، ج ۳، ص ۳۸۸

^۴ وسائل الشیعه، ج ۱، ص ۲۶۷

^۵ وسائل الشیعه، ج ۱، ص ۲۵۶

^۶ بحار الانوار، ج ۶۶، ص ۳۵۶

^۷ وسائل الشیعه، ج ۱، ص ۲۶۶

^۸ وسائل الشیعه، ج ۱، ص ۲۶۵. ثواب الاعمال، ص ۴۸

◀ مرگ با وضو

قال رسول الله ﷺ: خصال ست ما من مسلم يموت في واحدة منهن الا كان ضامنا على الله - عز و جل - ان يدخله الجنة منها رجل توحا فاحسن الوضوء ثم خرج الى مسجد الصلوة فان مات في وجهه كان ضامنا على الله؛ شش خصلت است که اگر هر مسلمان یکی از آنها را داشته باشد نمی میرد، مگر این که خدا ضمانت بهشت رفتنش را خواهد نمود، یکی از آن شش خصلت آن است که انسان وضو بگیرد، بهترین وضو، سپس جهت نماز به طرف مسجد (از خانه) حرکت کند، پس اگر در این صورت بمیرد، خدا ضامن (بهشت رفتن او) خواهد بود.^۱

▣ بعضی از مستجابات وضو

◀ خشک نکردن آب وضو

قال الصادق عليه السلام: مَنْ تَوَضَّأَ وَ تَمَنَّدَلَ كُتِبَتْ لَهُ حَسَنَةٌ وَ مَنْ تَوَضَّأَ وَ لَمْ يَتَمَنَّدَلَ حَتَّى تَجِفَّ وَضُوؤُهُ كُتِبَتْ لَهُ ثَلَاثُونَ حَسَنَةً کسی که وضو بگیرد و خود را با حوله خشک نماید، یک حسنه برای او نوشته می شود، و هر که وضو بگیرد و خشک نکند، بلکه صبر نماید تا اعضاء وضو به خودی خود خشک شود، سی حسنه برای او نوشته می شود.^۲

◀ مقدار آب وضو

قال رسول الله ﷺ: الْوُضُوءُ مِدٌّ وَ الْغُسْلُ صَاعٌ وَ سَيَّاتِي أَقْوَامٌ بَعْدِي يَسْتَقِلُّونَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ عَلَى خِلَافِ سُنَّتِي وَ الثَّابِتُ عَلَى سُنَّتِي مَعِي فِي حَظِيرَةِ الْقُدْسِ برای وضو ده سیر آب و برای غسل، سه کیلو آب کافی است، ولی افرادی در آینده می آیند که این مقدار را کم می شمارند (و آب زیادی مصرف خواهند کرد) که آنها بر خلاف راه من می روند. و هر که استوار و پا بر جا بر سنت من است در حظیره قدس (بهشت) با من خواهد بود.^۳

◀ مسواک هنگام هر وضو

قال رسول الله ﷺ: فِي وَصِيَّتِهِ لِعَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا عَلِيُّ عَلَيْكَ بِالسُّوَاكِ عِنْدَ كُلِّ وُضُوءٍ؛ ای علی! بر تو باد مسواک زدن به هنگام هر وضو.^۴

قال رسول الله ﷺ: السُّوَاكِ شَطْرُ الْوُضُوءِ مسواک کردن جزئی از وضو است.^۵

قال الباقر عليه السلام: ان السواک فی السحر قبل الوضوء من السنة؛ سحرگاه، پیش از وضو، مسواک زدن از سنت اسلامی است.^۶

◀ اثر تجدید وضو

^۱ مستدرک الوسائل، ج ۱، ص ۲۲۷

^۲ بحار الانوار، ج ۸۰، ص ۳۳۰

^۳ محجة البيضاء، ج ۱، ص ۳۰۱

^۴ اصولی کافی، ج ۸، ص ۷۲

^۵ محجة البيضاء، ج ۱، ص ۲۹۷

^۶ میزان الحکمه، ج ۴، ص ۵۹۶

قال رسول الله ﷺ أَنْ الْوُضُوءَ عَلَى الْوُضُوءِ نُورٌ عَلَى نُورٍ

وضوی پس از وضو بسیار پسندیده است.^۱

قال رسول الله ﷺ مَنْ جَدَّدَ وَضُوءَهُ مِنْ غَيْرِ حَدَثٍ جَدَّدَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ تَوْبَتَهُ مِنْ غَيْرِ اسْتِغْفَارٍ

هر کس وضویش را بدون اینکه باطل شود تجدید کند، خداوند توبه اش را بدون استغفار تجدید می کند.^۲

قال الصادق عليه السلام: الطهر على الطهر عشر حسنات؛

وضوی بر روی وضو، ده حسنه است.^۳

◀ آب وضو در اختیار دیگران گذاشتن

قال الصادق عليه السلام: يُؤْتَى بِعَبْدٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَيْسَتْ لَهُ حَسَنَةٌ فَيُقَالُ لَهُ اذْكَرُ تَذَكَرَ هَلْ لَكَ مِنْ حَسَنَةٍ قَالَ فَيَذْكَرُ فَيَقُولُ يَا رَبِّ مَا

لِي مِنْ حَسَنَةٍ إِنَّا أَنْ قُلَانَا عَبْدَكَ الْمُؤْمِنَ مَرَّ بِي فَطَلَبَ مَاءً يَتَوَضَّأُ بِهِ لِيُصَلِّيَ فَأَعْطَيْتُهُ قَالَ فَيُدْعَى بِذَلِكَ الْعَبْدِ الْمُؤْمِنِ فَيَذْكَرُ

ذَلِكَ فَيَقُولُ نَعَمْ يَا رَبِّ مَرَرْتُ بِهِ فَطَلَبْتُ مِنْهُ فَأَعْطَانِي فَتَوَضَّأْتُ فَصَلَّيْتُ لَكَ فَيَقُولُ الرَّبُّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى قَدْ غَفَرْتُ لَكَ

أَدْخُلُوا عَبْدِي الْجَنَّةَ

روز قیامت بنده‌ای را که هیچ نیکی نکرده می‌آورند و بدو می‌گویند بیندیش شاید مگر نیکی کرده باشی بیاد می‌آورد و می‌گوید

پروردگارا کار نیکی از من سر نزد مگر اینکه فلان بنده مؤمن تو مرا دید و آبی از من خواست تا وضو سازد و نماز گذارد و من آب

باو دادم آنگاه همان بنده مؤمن را می‌آورند و می‌پرسند او هم بیاد می‌آورد و می‌گوید آری پروردگارا او را دیدم و آب خواستم و بمن

داد و با آن وضو ساختم و برای تو نماز گزاردم خداوند بزرگوار می‌فرماید تو را آمرزیدم بنده مرا ببهشت برید.^۴

قال رسول الله ﷺ: خللوا بين اصابعكم لا يخلل الله بينها بالنار؛

هنگام وضو میان انگشتان خود فاصله دهید تا خدا به وسیله آتش میان آنها را فاصله ندهد.^۵

▣ آثار وضو در دنیا و آخرت

◀ نورانیت

قال رسول الله ﷺ: ان امتي يدعون يوم القيامة غرا محجلين من اثار الوضوء، فمن استطاع منكم ان يطيل غرته، فليفعل

متفق عليه؛

همانا امت من در روز قیامت از آثار وضو، پیشانی سفیدها خوانده می‌شوند، پس هر کس از شما که می‌تواند بر نورانیت و سفیدی

(چهره اش) بیفزاید این کار را بکند.^۶

◀ بهشت هشتگانه، پاداش وضو

قال رسول الله ﷺ: ما منكم من احد يتوضا فيبلغ - او فيسبغ الوضوء - ثم يقول اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له،

و اشهد ان محمدا عبده و رسوله، الا فتحت له ابواب الجنة الثمانية يدخل من ايها شاء؛

^۱ محجة البيضاء، ج ۱، ص ۳۰۲

^۲ محجة البيضاء، ج ۱، ص ۳۰۲

^۳ محجة البيضاء، ج ۱، ص ۳۰۲

^۴ بحار الانوار، ج ۷، ص ۲۹۰

^۵ نهج الفصاحة، ص ۳۰۶

^۶ رياض الصالحين، ص ۲۹۶

هر یک از شما که زیاد و کامل وضو گرفته و سپس بگوید: شهادت میدهم که خدایی جز خدای یگانه نیست و برای او شریک وجود ندارد، و شهادت می دهیم که محمد (ص) بنده و فرستاده اوست؛ دربهای بهشت های هشتگانه بر او گشوده شود تا از هر یک که می خواهد داخل شود.^۱

◀ نور و برهان در قیامت

قال رسول الله ﷺ: من حافظ على الخمس باكمال طهورها و مواقيتها كانت له نورا و برهانا يوم القيامة؛

کسی که نماز پنجگانه خویش را با وضوی تمام و با حفظ و قتهای آن ها انجام دهد، این نماز در قیامت برای او نور و برهان است.^۲

◀ گشایش در بهای بهشت

قال رسول الله ﷺ: مَنْ أَسْبَغَ وَضُوءَهُ وَ أَحْسَنَ صَلَاتَهُ وَ أَدَّى زَكَاةَ مَالِهِ وَ حَزَنَ لِسَانَهُ وَ كَفَّ غَضَبَهُ وَ اسْتَغْفَرَ لِدُنْبِهِ وَ أَدَّى النَّصِيحَةَ لِأَهْلِ بَيْتِ رَسُولِهِ فَقَدْ اسْتَكْمَلَ حَقَائِقَ الْإِيمَانِ وَ أَبْوَابَ الْجَنَّةِ مُفْتَحَةً لَهُ

هر کس وضوء کامل بگیرد و نمازش را نیکو بخواند و زکات مالش را بدهد، و زبانش را حفظ کند و غضب خود را نگه دارد و مردم را بطرف اهل بیت رسولش دعوت نماید به حقیقت ایمان رسیده و درهای بهشت برای او باز می گردند^۳

◀ اقتداء فرشتگان

قال رسول الله ﷺ: يَا أَبَا ذَرٍّ إِذَا كَانَ الْعَبْدُ فِي أَرْضٍ قَفْرٍ - فَتَوَضَّأَ أَوْ تَيَمَّمَ ثُمَّ أَدَانَ وَ أَقَامَ وَ صَلَّى أَمَرَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ الْمَلَائِكَةَ فَصَفُّوا خَلْفَهُ صَفًّا - لَا يُرَى طَرْفَاهُ يَرْكَعُونَ بِرُكُوعِهِ وَ يَسْجُدُونَ بِسُجُودِهِ وَ يُؤْمِنُونَ عَلَى دُعَائِهِ

ای ابوذر! هرگاه بنده ای در بیابانی تنها باشد و وضو بسازد یا تیمم کند، سپس اذان و اقامه بگوید و نماز بخواند، خدا فرشتگان را امر کند که پشت سر او صفی تشکیل دهند که دو طرف آن دیده نشود و به نماز او اقتدا نمایند و به دعای او آمین گویند.^۴

▣ تعلیم و تعلم وضو

◀ یاد گرفتن وضو و نماز

قال الصادق: فاذا تعلم الوضوء و الصلاة غفر الله لوالديه؛

اگر شخصی وضو و نماز را فرا گیرد، خداوند پدر و مادر وی را می آمرزد.^۵

◀ یاد دادن وضو به فرزند

قال الصادق عليه السلام: حتى يتم له تسع سنين، فاذا تمت له، علم الوضوء و اضرب عليه و امر بالصلوة و اضرب عليها، فاذا تعلم الوضوء و الصلاة غفر الله لوالديه، ان شاء الله؛

وقتی فرزندانتان به سن نه سالگی رسید، پس وقتی که نه سالش تمام شد وضو را به او یاد بدهید و اگر کوتاهی کرد او را ادب کنید و او را امر به نماز کنید و اگر کوتاهی کرد او را ادب کنید. پس وقتی فرزند وضو و نماز را یاد گرفت، خدا پدر و مادرش را می آمرزد، ان شاء الله.^۶

^۱ ریاض الصالحین ، ص ۲۹۸

^۲ جامع احادیث الشیعه ، ج ۴، ص ۵۹

^۳ آمالی الصدوق: ۲۰۰

^۴ وسائل الشیعه ، ج ۴، ص ۶۲۱. مکارم الاخلاق ، ص ۴۶۶

^۵ وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۱۳

^۶ وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۱۳

□ فلسفه وضو

در روایتی آمده الوضوء نور: وضو گرفتن نور است و در روایتی دیگر آمده اگر شخصی با وضویی قبل از اینکه وضویش را باطل کند وضوی دیگری بگیرد او نور بر نور افزوده است. الوضوء علی الوضوء نور علی نور همه شما میدونید که خدا نور محضه و ما هم هدفمون از زندگی اینه که به لقاء الله برسیم. پس برای اینکه به ملاقات خداوند مهربان نایل بشیم باید ما هم نورانی بشیم.

ما باید از دو جنبه نورانی بشیم. در ابتدا باید ظاهرمون رو نورانی کنیم بعدش هم به باطن مشغول بشیم. حالا که با یه کار ساده مثل وضو نورانی میشیم چرا از این اصل مهم و در عین حال ساده غافل باشیم. علامه حسن زاده میفرمودند دوام وضو باعث میشه انسان کم کم از عالم ماده به عالم ملکوت منتقل بشه.

رفقا میدونید چرا بنده و امثال بنده از خدا اینقدر دوریم؟ چون به این جزئیات توجه نداریم. پیش خودمون میگیم یه نمازی واجب شده باید بخونیم و بعدشم خدا میگه دستت درد نکنه اینم پاداش تو برو بهشت.

اصلا توجه نداریم این وضویی که قبل نمازها گرفته میشه چیه و چرا واجب شده و هدفش چیه.

الله اکبر. الحق که دین نازنینی داریم خداوند متعال راضی نشد که بنده هاش تاریک و ظلمانی بیان و در محضرش حاضر بشن. خدا چون خودش نور بود دوست داشت ما هم نورانی باشیم.

فلسفه وضو گرفتن چیه؟

پیامبر فرمودند: خداوند وقتی نماز را واجب کرد دید که بندگانش آلوده اند لذا دستور داد که بندگانش قبل از ورود به نماز اول روشن گردند و سپس وارد منطقه روشنایی (نماز) شوند.

در روایتی آمده: وقتی دیدیم حضرت آدم رو به دنیای آلوده کرده برای تطهیر او در هنگام نماز دستور دادیم که صورت خود را بشوید. و از آنجا که با پا به طرف دنیا رفت به او امر کردیم که پایت را نیز باید بشویی. و در ادامه چون با دست از آن درخت کسب کرد و آن محصول را بر سر نهاد و برای حوایش آورد به او دستور دادیم دست و سر خویش را نیز بشوید.

رفقا یه وقت تو ظاهر این روایات نمونیم. باید به سر و باطن روایات برسیم.

زندگی روزانه ما هم مثل داستان حضرت آدم (ع) هست. همه ما هم اینطوری به شجره ممنوعه دنیا نزدیک میشیم پس باید خودمون و پاک کنیم.

عالم محضر خداست مگه میشه در محضر خدا ناپاک بود؟ خودمون رو در پیشگاه خدا احساس کنیم وقتی چنین حسی پیدا شد به خودمون اجازه نمیدیم که ناپاک باشیم.

یه حدیث قدسی زیبا هم که براتون ذکر کردم تکرار می کنم دوستان عزیزم خدا هیچ وقت خلف وعده نمیکنه. هر حرفی میزنه پاش ایستاده. اگه گفته من دعاش و مستجاب میکنم واقعا میکنه. حالا که با این کار ساده هر دعایی که کنیم مستجاب میشه چرا غافل باشیم.

به خدا بعد اون دو رکعت نماز تو سجده بگیم: اللهم ارزقنا حلاوت ذکرک و لقاءک و الحضور عندک

خوشا حال آن که از او خود او را بخواهد که دوست ما را و همه جنت و فردوس شما را الهی اگر بهشت شیرین است بهشت آفرین شیرین تر است.

یه عده از عرفا بودن که وقتی حال روحانشون از بین می رفت سریع تجدید وضو میکردن. وضو برکات زیادی داره.

یه مثال بزمن ممکنه شما با پول حلالتون برید یه لباس بخرید و اون لباس از مال حرامی دوخته شده باشه. شما بر اساس فقه اسلامی

گناه نکرديد اما با استفاده از اون لباس حال خوشتون از بين ميرد چون اثرات تکوينی اون مال حرام وجود داره. برای خلاص شدن از دست اين نوع مشکلات وضو بهترين درمانيه. وضو اين اثرات تکوينی و از بين ميرد.

دوستان عزيزم هر کجا که هستيم تو دانشگاه و حوزه يا خونه يا اداره با وضو باشيم. اگه اينطوری باشيم اون کار ما به منزله عبادت محسوب ميشه و هر ثانيه از کار ما باعث تطهير ما ميشه.

در ضمن وضو باعث ميشه روزی انسان زياد بشه. اون دوستانی که مشکل مالی دارن يه چند مدتی با وضو باشن. مطمئن باشن که تأثير وضو رو تو رزق و روزيشون مي بينن.^۱

پرسشها و پاسخ بسیار مفید (با فتاوی مراجع بزرگوار تقلید)

❁ معنای وضو و کیفیت گرفتن آن را بیان کنید؟

«وضو» در لغت به معنای نظافت و پاکیزه کردن است و در اصطلاح فقه عبارت است از: «شستن مخصوص که می‌توان آن را به دو صورت انجام داد: **ترتیبی و ارتماسی**. ترتیبی بدین صورت است که به قصد قربت و اطاعت از فرمان خدا، ابتدا صورت و سپس دست راست و بعد دست چپ را بشوید. آن گاه با رطوبتی که از شستن دست بر کف آن باقی مانده، سر را مسح کرده و سپس پای راست و در پایان پای چپ را مسح نماید». وضوی ارتماسی عبارت است از فرو بردن صورت و دست‌ها در آب، به قصد وضو با مراعات شستن از بالا به پایین. گاهی ممکن است بین این دو شیوه تلفیق شود به این معنا که صورت را ارتماسی و دست‌ها را ترتیبی بشوید. این شکل از وضو نیز صحیح است.^۱

❁ اهمیت و فواید وضو را بیان کنید؟

بدون شك «وضو» دارای دو فایده روشن است: ۱. فایده بهداشتی ۲. فایده معنوی. از نظر بهداشتی شستن صورت و دست‌ها - آن هم چند بار در شبانه روز اثر قابل ملاحظه‌ای در نظافت بدن دارد. مسح بر سر و روی پاها - که شرط آن رسیدن آب به موها یا پوست بدن است سبب می‌شود این اعضا پاکیزه بمانند. ضمن اینکه تماس آب با پوست بدن، اثر خاصی در تعادل اعصاب (سمپاتیک و پاراسمپاتیک) دارد. از نظر معنوی چون با قصد قربت و برای رضای خدا انجام می‌گیرد، اثر تربیتی و اخلاقی دارد زیرا مفهوم کنایی وضو این است که «از فرق تا قدم در راه اطاعت تو گام بر می‌دارم».^۲ در این زمینه قرآن مجید می‌فرماید: «إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ» «خداوند توبه‌کنندگان را دوست دارد و پاکیزگان را پاکیزگان را {نیز} دوست دارد».^۳

«طهارت» در آیه معنای گسترده‌ای دارد که هر گونه پاکیزگی مادی و معنوی را شامل می‌شود. گرفتن وضو برای برخی کارها (مانند نماز)، واجب و برای دسته‌ای دیگر مستحب است.

❁ شرایط وضو چیست؟

۱. آب وضو پاک باشد.
۲. آب وضو مطلق باشد (مضاف نباشد).
۳. آب وضو مباح باشد (غصبی نباشد).
۴. ظرف آب وضو مباح باشد.
۵. ظرف آب وضو طلا و نقره نباشد.
۶. اعضای وضو پاک باشد.
۷. برای وضو گرفتن وقت باشد.
۸. به قصد قربت باشد.
۹. ترتیب را رعایت کند.
۱۰. پی در پی باشد.
۱۱. در کارهای وضو از دیگری کمک نگیرد.
۱۲. استعمال آب برای او مانعی نداشته باشد.
۱۳. مانعی از رسیدن آب بر اعضای وضو نباشد.

❁ با یک وضو تا چه زمانی می‌توان نماز خواند؟

همه مراجع: تا زمانی که یکی از مبطلات وضو پیش نیامده باشد.^۴

❁ کسی که بعد از نماز شك می‌کند که در هنگام نماز وضو داشته یا نه، چه تکلیفی دارد؟

همه مراجع (به جز آیات عظام تبریزی، صافی و وحید): نمازی که خوانده، صحیح است ولی باید برای نمازهای بعدی، وضو بگیرد.^۵

آیات عظام تبریزی، صافی و وحید: چنانچه احتمال می‌دهد، پیش از نماز به گرفتن وضو توجه داشته، نمازی که خوانده صحیح است ولی باید برای نمازهای بعدی، وضو بگیرد.^۶

^۱ توضیح المسائل مراجع، م ۲۳۶ - ۲۶۰

^۲ تفسیر نمونه، ج ۴، ص ۲۹۱

^۳ بقره (۲)، آیه ۲۲۲

^۴ توضیح المسائل مراجع، م ۳۲۳ آیت الله وحید، توضیح المسائل، م ۳۲۸ آیت الله نوری، توضیح المسائل، م ۳۲۴ و دفتر خاتمه‌ای.

^۵ توضیح المسائل مراجع، م ۳۰۳ آیت الله نوری، توضیح المسائل، م ۳۰۴ دفتر آیت الله خاتمه‌ای

^۶ توضیح المسائل مراجع، م ۳۰۳ آیت الله وحید، توضیح المسائل، م ۳۱۰

❁ اگر در بین نماز در صحت وضو شک کنیم، وظیفه‌مان چیست؟

همه مراجع: نباید به شک خود اعتنا کند.^۱

❁ آیا وضوی وسواس صحیح است؟

همه مراجع: اگر در شستن دست چپ زیاده روی کند، وضویش اشکال پیدا می‌کند.^۲

❁ در کارهای وضو بسیار شک می‌کنم، وظیفه‌ام چیست؟

همه مراجع (به جز آیت الله تبریزی و آیت الله وحید): نباید به شک خود اعتنا کنید (و مطابق متعارف مردم انجام دهید).^۳
آیت الله تبریزی و آیت الله وحید: اگر به حد وسواس برسید، نباید به شک خود اعتنا کنید (و مطابق متعارف مردم انجام دهید).^۴

❁ وضو گرفتن در دستشویی‌هایی که فاضلاب آن به چاه توالت ریخته می‌شود، چه حکمی دارد؟

همه مراجع: وضو گرفتن اشکال ندارد ولی مکروه است.^۵

❁ آیا اسراف آب در وضو باعث بطلان می‌شود؟

همه مراجع: خیر موجب بطلان نمی‌شود ولی اگر دست چپ را بیش از اندازه آب بریزد که برای مسح، آب وضو صدق نکند و آب جدید و خارج محسوب شود، وضو باطل می‌شود.^۶

❁ منظور از یک بار شستن در وضو چیست؟

آیات عظام امام، بهجت، تبریزی، فاضل و مکارم: منظور از یک بار شستن آن است که تمام عضو را بشوید خواه با یک مشت آب باشد یا چندین مشت. پس وقتی عضو به طور کامل شسته شد، یک مرتبه محسوب می‌شود.^۷ (یک مشت یا چند مشت آب ریختن و یک یا چند بار دست کشیدن، یک بار محسوب می‌شود)
آیات عظام خامنه‌ای، سیستانی، صافی، نوری و وحید: ملاک برای تعیین یک بار شستن قصد انسان است پس اگر به قصد شستن مرتبه اول مثلاً ده مرتبه آب بریزد، اشکال ندارد و همه آنها شستن اول محسوب می‌شود.^۸

❁ هنگام وضو چند مرتبه دست می‌کشیم تا اطمینان پیدا کنیم که آب رسیده است؛ آیا این عمل اشکال دارد؟

همه مراجع: چنانچه به حد وسواس نرسد، اشکال ندارد.^۹

❁ در وضو شستن صورت و دست‌ها تا چند مرتبه جایز است؟

آیات عظام امام، خامنه‌ای، فاضل و نوری: برای مرتبه اول واجب و مرتبه دوم جایز و مرتبه سوم و بیشتر از آن حرام است.^{۱۰}
آیات عظام بهجت، سیستانی، صافی و وحید: برای مرتبه اول واجب و مرتبه دوم مستحب و مرتبه سوم و بیشتر از آن حرام است.^{۱۱}
آیت الله تبریزی: برای مرتبه اول واجب و مرتبه دوم بنا بر نظر مشهور مستحب است ولی احتیاط واجب در دست چپ ترک مرتبه دوم است و برای مرتبه سوم و بیشتر از آن حرام است.^{۱۲}
آیت الله مکارم: برای مرتبه اول واجب و بنا بر احتیاط واجب ترک مرتبه دوم است و برای مرتبه سوم و بیشتر از آن حرام است.^{۱۳}

^۱ العروة الوثقی، ج ۱، شرائط الوضو، م ۴۵

^۲ العروة الوثقی، م ۴۷

^۳ توضیح المسائل مراجع، م ۲۹۹ آیت الله نوری، توضیح المسائل، م ۳۰۰ دفتر آیت الله خامنه‌ای

^۴ آیت الله وحید، توضیح المسائل، م ۳۰۵ و آیت الله تبریزی، توضیح المسائل مراجع، م ۲۹۹

^۵ العروة الوثقی، ج ۱، مکروهات الوضو، الثالث

^۶ العروة الوثقی، افعال الوضو، م ۴۵ و ۴۷ آیت الله مکارم، استفتاءات، ج ۱، م ۶۳ و تعلیقات علی العروة، افعال الوضو، م ۴۵

^۷ توضیح المسائل مراجع، م ۲۴۸

^۸ آیت الله نوری، توضیح المسائل، م ۲۴۹ آیت الله وحید، توضیح المسائل، م ۲۵۴ توضیح المسائل مراجع، م ۲۴۸ و آیت الله خامنه‌ای، اجوبه الاستفتاءات، س ۱۰۲

^۹ العروة الوثقی، ج ۱، افعال الوضو، الاول و مسأله ۴۷

^{۱۰} امام، آیت الله فاضل و آیت الله نوری، توضیح المسائل مراجع، م ۲۴۸ و آیت الله خامنه‌ای، اجوبه الاستفتاءات، س ۱۰۲

^{۱۱} آیت الله بهجت، آیت الله صافی و آیت الله سیستانی، توضیح المسائل مراجع، م ۲۴۸ آیت الله وحید، توضیح المسائل، م ۲۵۴

^{۱۲} آیت الله تبریزی، توضیح المسائل مراجع، م ۲۴۸

^{۱۳} آیت الله مکارم، توضیح المسائل مراجع، م ۲۴۸

آیا شستن سه بار صورت و دست، وضو را باطل می‌کند؟

همه مراجع: شستن سه مرتبه صورت و دست راست، به قصد وضو حرام است ولی وضو را باطل نمی‌کند و اگر دست چپ را سه مرتبه بشوید، مسح او اشکال پیدا کرده و وضو را باطل می‌سازد.^۱

❁ کسی که موهای جلوی سرش بلند است و آن را بالای سر جمع می‌کند؛ چگونه در هنگام وضو مسح نماید؟

همه مراجع: یا باید بیخ موها را مسح کند و یا فرق سر را باز کرده، پوست سر را مسح نماید.^۲

❁ آیا رنگ مو و حنا و رنگ پوست میوه‌ها، مانع وضو است؟

همه مراجع: رنگ بدون جرم، مانع نیست.^۳

❁ اگر بعد از وضو، در اعضا مانعی ببینیم، چه کنیم؟

همه مراجع (به جز آیات عظام سیستانی، مکارم و وحید): اگر ندانید موقع وضو بوده یا بعد پیدا شده، وضویتان صحیح است ولی اگر در وقت وضو، به مانع توجه نداشته‌اید، بنا بر احتیاط واجب، دوباره وضو بگیرید.^۴

آیات عظام مکارم و وحید: اگر ندانید موقع وضو بوده یا بعد پیدا شده، وضویتان صحیح است ولی اگر در هنگام وضو به آن توجه نداشته‌اید، باید دوباره وضو بگیرید.^۵

آیت‌الله سیستانی: اگر ندانید موقع وضو بوده یا بعد پیدا شده، وضویتان صحیح است ولی اگر در وقت وضو، به مانع توجه نداشته‌اید، بنا بر احتیاط مستحب، دوباره وضو بگیرید.^۶

❁ مداد چشم و ریمل، در هنگام وضو چه حکمی دارد؟

همه مراجع: برای وضو، ریمل و مداد بیرون چشم - اگر جرم داشته باشد - باید برطرف شود ولی مقداری که داخل چشم است، برطرف کردن آن لازم نیست.^۷

تبصره. بعد از برطرف کردن جرم مواد آرایشی، باقی ماندن رنگ آن مانع وضو نیست.

❁ اگر چرکی زیر ناخن باشد که مانع رسیدن آب می‌شود، آیا وضو صحیح است؟

همه مراجع: اگر چرک ظاهر نباشد، وضو صحیح است.^۸

❁ آیا رنگ خودکار مانع از صحت وضو است؟

همه مراجع: اگر جرم داشته باشد، مانع است و باید برای وضو، برطرف شود.^۹

تبصره. آیت‌الله مکارم می‌گوید: در مورد جوهر خودکار به این نتیجه رسیده‌اند که جرم ضعیفی دارد و مانع از رسیدن آب به پوست نیست.^{۱۰}

❁ آیا مالیدن کرم به دست و صورت مانع وضو می‌شود؟

همه مراجع: اگر به حدی باشد که مانع رسیدن آب به پوست نباشد، اشکال ندارد.^{۱۱}

تبصره. تشخیص این امر به عهده عرف است.

^۱ امام، استفتاءات، ج ۱، ۳۵ آیت‌الله صافی، جامع الاحکام، ج ۱، ۹۰ آیت‌الله فاضل، جامع المسائل، ج ۱، ۱۱۳ آیت‌الله مکارم، استفتاءات، ج ۱، ۶۱ و ۶۴ آیت‌الله نوری، استفتاءات، ج ۲، ۳۹ دفتر آیت‌الله سیستانی، آیت‌الله بهجت، آیت‌الله خامنه‌ای و آیت‌الله وحید

^۲ توضیح المسائل مراجع، م ۲۵۱ آیت‌الله وحید، توضیح المسائل، م ۲۵۷ آیت‌الله نوری، توضیح المسائل، م ۲۵۲ دفتر آیت‌الله خامنه‌ای

^۳ امام، استفتاءات، ج ۱، ۴۲ آیت‌الله فاضل، جامع المسائل، ج ۱، ۱۲۷ آیت‌الله خامنه‌ای، اجوبه الاستفتاءات، س ۱۴۰ آیت‌الله تبریزی، استفتاءات، س ۱۷۶ دفتر آیت‌الله سیستانی، آیت‌الله بهجت، آیت‌الله صافی، آیت‌الله نوری، آیت‌الله مکارم و آیت‌الله وحید

^۴ توضیح المسائل مراجع، م ۲۹۷ آیت‌الله نوری، توضیح المسائل، م ۲۹۸ دفتر آیت‌الله خامنه‌ای

^۵ آیت‌الله وحید، توضیح المسائل، م ۳۰۳ و آیت‌الله مکارم، توضیح المسائل، م ۳۲۱

^۶ توضیح المسائل مراجع، م ۲۹۷

^۷ همان، م ۲۴۲ آیت‌الله نوری، توضیح المسائل، م ۲۴۳ آیت‌الله وحید، توضیح المسائل، م ۲۴۸ دفتر آیت‌الله خامنه‌ای

^۸ توضیح المسائل مراجع، م ۲۹۱ آیت‌الله وحید، توضیح المسائل، م ۲۹۷ آیت‌الله نوری، توضیح المسائل، م ۲۹۲ دفتر آیت‌الله خامنه‌ای

^۹ امام، استفتاءات، ج ۱، ۴۱ آیت‌الله صافی، جامع الاحکام، ج ۱، ۹۳ آیت‌الله فاضل، جامع المسائل، ج ۱، ۱۲۴ آیت‌الله خامنه‌ای، اجوبه الاستفتاءات، س ۱۴۱ آیت‌الله تبریزی، استفتاءات، س ۱۷۶ آیت‌الله مکارم، استفتاءات، ج ۲، س ۵۵ دفتر آیت‌الله بهجت، آیت‌الله وحید، آیت‌الله سیستانی و آیت‌الله نوری.

^{۱۰} استفتاءات، ج ۲، س ۵۵

^{۱۱} آیت‌الله تبریزی، استفتاءات، س ۱۵۲ آیت‌الله سیستانی Sistani.org، وضو آیت‌الله خامنه‌ای، اجوبه الاستفتاءات، س ۱۰۴ آیت‌الله فاضل، جامع المسائل، ج ۱، ۱۲۵ امام، استفتاءات، ج ۱، وضو (۲) س ۴۰ آیت‌الله صافی، جامع الاحکام، ج ۱، س ۹۱ و ۱۰۶ دفتر آیت‌الله نوری، آیت‌الله وحید، آیت‌الله مکارم و آیت‌الله بهجت

❁ آیا نگاه به نامحرم در حال وضو، باعث بطلان وضو می‌شود؟

همه مراجع: نگاه عمدی به نامحرم حرام است ولی باعث بطلان وضو نمی‌شود.^۱

❁ بستن شیر آب در حال وضو، چه حکمی دارد؟

همه مراجع: اشکال ندارد.^۲

تبصره. بعد از آنکه شستن دست چپ تمام شد، اگر به شیر آب دست زده شود و آب وضو بر رطوبت شیر غلبه نکند و با آن مسح انجام گیرد، وضو باطل می‌شود.^۳

❁ آیا در هنگام وضو به جز نیت، چیز دیگری هم باید گفت؟

همه مراجع: شرط وضو آن است که به قصد قربت یعنی، برای خدا انجام دهد و لازم نیست آن را به زبان بگوید یا از قلب خود بگذراند بلکه همین اندازه کافی است که اگر از او پرسند «چه می‌کنی» بداند وضو می‌گیرد.^۴

❁ برای چه کارهایی باید وضو گرفت؟

همه مراجع: مهم‌ترین موارد وضو عبارت است از:

۱. طواف واجب کعبه
۲. سجده و تشهد فراموش شده
۳. نمازهای واجب (غیر از نماز میت)
۴. تماس بدن با نوشته قرآن و اسم خداوند
۵. اگر نذر یا عهد و یا قسم خورده باشد که وضو بگیرد.^۵

❁ آیا در وضو لازم است آب به همه صورت برسد، یا فقط به همان مقدار که پهنای دست آن را فرا می‌گیرد، کافی است؟

همه مراجع: در وضو لازم است پهنای صورت به مقداری که بین انگشت میانی و شست قرار می‌گیرد، شسته شود و برای آنکه اطمینان کند این مقدار به طور کامل شسته شده، باید کمی اطراف آن را نیز بشوید.^۶

❁ آیا هنگام شستن صورت در وضو، حتماً باید آب را از رستنگاه بریزیم و دست‌ها را از آرنج بشوییم یا اینکه می‌شود از پایین‌تر مثلاً بالای

ابروها ریخت و بعد دست کشید؟

همه مراجع: خیر، دقت عقلی لازم نیست و همین اندازه که عرفاً از بالا به پایین شسته شود، کافی است.^۷

❁ آیا می‌توان برای وضو دست را از بالا به پایین (بدون دست کشیدن) زیر آب گرفت؟

همه مراجع: آری، رساندن آب به جاهایی که باید شسته شود، کافی است هر چند با گرفتن زیر شیر آب باشد و دست کشیدن لازم نیست.^۸

❁ آیا در وضو جریان آب بر اعضا واجب است، یا اینکه کشیدن دست تر بر آن کافی است؟

همه (بعجز آیت الله بهجت): باید تری دست به اندازه‌ای باشد که یا به واسطه کشیدن دست، کمی آب بر صورت و دست‌ها جاری شود و یا اینکه آب، این دو عضو را طوری فرا گیرد که به آن شستن گفته شود (هر چند جاری نشود).^۹

آیت الله بهجت: بنابر احتیاط باید تری دست به اندازه‌ای باشد که به واسطه کشیدن دست، کمی آب بر صورت و دست‌ها جاری شود.^{۱۰}

آیا در وضو، ملاک شستن، تنها آب ریختن است، یا باید علاوه بر آن، بر روی اعضای وضو نیز دست کشید؟

همه مراجع: ملاک شستن در وضو، رساندن آب به جاهایی است که باید شسته شود و دست کشیدن لازم نیست.^{۱۱}

^۱ امام، استفتاءات، ج ۱، س ۷۱ و دفتر همه مراجع

^۲ امام، استفتاءات، ج ۱، س ۳۴ العروة الوثقی، ج ۱، افعال الوضو، م ۴۳ آیت الله نوری، استفتاءات، ج ۲، س ۴۳ آیت الله خامنه‌ای، اجوبه الاستفتاءات، س ۱۱۲

^۳ العروة الوثقی، ج ۱، افعال الوضو، م ۵

^۴ توضیح المسائل مراجع، م ۲۸۲ آیت الله وحید، توضیح المسائل، م ۲۸۸ آیت الله نوری، توضیح المسائل، م ۲۸۳ و دفتر آیت الله خامنه‌ای

^۵ توضیح المسائل مراجع، م ۳۱۶ آیت الله نوری، توضیح المسائل، م ۳۱۷ آیت الله وحید، توضیح المسائل، م ۳۲۲ و دفتر آیت الله خامنه‌ای

^۶ توضیح المسائل مراجع، م ۲۳۷ آیت الله وحید، توضیح المسائل، م ۲۴۳ آیت الله نوری، توضیح المسائل، م ۲۳۸ و دفتر آیت الله خامنه‌ای

^۷ امام خمینی، آیت الله سیستانی، آیت الله فاضل، آیت الله مکارم و نوری، تعلیقات علی العروة، افعال الوضو، الاول آیت الله وحید، منهاج الصالحین، ج ۲، کیفیت الوضو، الاول آیت الله تبریزی، منهاج الصالحین، ج ۱، کیفیت الوضو، الاول آیت

الله بهجت، وسیلة النجاة، ج ۱، م ۸۰ آیت الله صافی، هداية العباد، ج ۱، م ۹۱

^۸ العروة الوثقی، ج ۱، افعال الوضو، الاول

^۹ العروة الوثقی، ج ۱، افعال الوضو توضیح المسائل مراجع، م ۲۴۴ خامنه‌ای، اجوبه، س ۱۲۴ آیت الله وحید، توضیح المسائل، م ۲۵۰

^{۱۰} آیت الله بهجت، توضیح المسائل مراجع، م ۲۴۴

^{۱۱} العروة الوثقی، ج ۱، افعال الوضو، الاول

تبصره. دست کشیدن- که در میان مردم رایج است برای کسب اطمینان است که آب به جاهایی که باید شسته شود، رسیده و تمام عضو را فرا گرفته است و چنانچه برای کسی از راه دیگری- مانند گرفتن دست زیر شیر آب اطمینان حاصل شود، کافی است.

❁ آیا در وضو مستحب است اعضا دو بار شسته شود و در دفعه سوم چه طور؟

- آیات عظام امام خمینی، خامنه‌ای، فاضل و نوری: در وضو، شستن صورت و دست‌ها، بار اول واجب و بار دوم جایز و بار سوم و بیشتر حرام است.^۱
آیات عظام بهجت، سیستانی، صافی و وحید: در وضو شستن صورت و دست‌ها، بار اول واجب و بار دوم مستحب و بار سوم و بیشتر حرام است.^۲
آیت الله تبریزی: در وضو شستن صورت و دست‌ها، بار اول واجب و بار دوم طبق نظر مشهور مستحب و بار سوم و بیشتر حرام است.^۳
آیت الله مکارم: در وضو شستن صورت و دست‌ها، بار اول واجب و بار دوم بنا بر احتیاط واجب، ترک آن است و بار سوم و بیشتر حرام است.^۴

❁ مقدار مسح سر در وضو تا چه حدی است؟

همه مراجع: به هر اندازه جلوی سر را مسح کند، کافی است ولی احتیاط مستحب است که از درازا به اندازه یک انگشت و از پهنا به اندازه پهنای سه انگشت، مسح کند.^۵

❁ آیا در هنگام مسح، اگر سر یا پا تکان بخورد، وضو باطل می‌شود؟

همه مراجع: چنانچه دست را روی سر یا پا بکشد، وضو صحیح است هر چند هنگام مسح، سر یا پا مختصری تکان بخورد.^۶

❁ اگر در مسح پا سر انگشتان پا مسح نشود و کمی از بالاتر کشیده شود، آیا این وضو صحیح است؟

همه مراجع: اگر مسح پا شامل سر انگشتان پا نباشد، وضو باطل است.^۷

❁ اگر بعد از وضو شک کند که پاها را مسح کرده یا نه، چه تکلیفی دارد؟

همه مراجع: نسبت به مسح پای راست به شک خود اعتنا نکند ولی باید پای چپ را- چنانچه به کار دیگری پرداخته و یا از محل وضو نگذشته است مسح کند. در غیر این صورت، به شک خود اعتنا نکند.^۸
تبصره. اگر موالات وضو به هم خورده باشد، باید از ابتدا وضو بگیرد.

❁ آیا بانوان می‌توانند همه انگشتان پای خود را لاک بزنند و در هنگام وضو تنها یک انگشت کوچک پا را برای مسح بدون لاک نزده، نگه

دارند؟

همه مراجع: آری، مقدار واجب مسح، تنها از سر یکی از انگشتان پا (هر چند انگشت کوچک پا) است.^۹

❁ آیا در وضو، می‌توان مسح پا را دوبار پشت سر هم (بعد از خشک کردن آن) تکرار کرد؟

همه مراجع: اشکال ندارد ولی باید از وسوسه اجتناب کرد.^{۱۰}

❁ اگر رطوبت مسح سر به رطوبت صورت متصل شود؛ آیا وضو باطل می‌شود؟

همه مراجع: خیر، مسح و وضو صحیح است، ولی نباید با آن قسمت از دست که به آب صورت برخورد نموده، پاها را مسح کند.^{۱۱}

❁ اگر در اثنای وضو، آبی خارج از آب وضو به دست و صورت بریزد؛ آیا وضو باطل است؟

^۱ توضیح المسائل مراجع، م ۲۴۸ آیت الله نوری، توضیح المسائل، م ۲۴۹ آیت الله خامنه‌ای، اجوبه الاستفتاءات، س ۱۰۲

^۲ توضیح المسائل مراجع، م ۲۴۸ و آیت الله وحید، توضیح المسائل، م ۲۵۴

^۳ توضیح المسائل مراجع، م ۲۴۸

^۴ همان

^۵ توضیح المسائل مراجع، م ۲۵۰ آیت الله نوری، توضیح المسائل، م ۲۵۱ آیت الله وحید، توضیح المسائل، م ۲۵۶ و دفتر آیت الله خامنه‌ای

^۶ العروة الوثقی، ج ۱، افعال الوضو، م ۳۰

^۷ آیت الله خامنه‌ای، س ۱۰۵ توضیح المسائل مراجع، م ۲۵۲ آیت الله نوری، توضیح المسائل، م ۲۵۳ و آیت الله وحید، توضیح المسائل، م ۲۵۸

^۸ العروة الوثقی، ج ۱، شرایط الوضو، مسئله ۴۵

^۹ توضیح المسائل مراجع، م ۲۵۲ آیت الله وحید، توضیح المسائل، م ۲۵۸ آیت الله نوری، توضیح المسائل، م ۲۵۳ و آیت الله خامنه‌ای، س ۱۱۱

^{۱۰} آیت الله مکارم، استفتاءات، ج ۲، س ۶۷ آیت الله فاضل، جامع المسائل، ج ۲، س ۱۱۶، دفتر همه

^{۱۱} آیت الله تبریزی، استفتاءات، س ۱۸۱ آیت الله خامنه‌ای، اجوبه، س ۱۴۲ امام خمینی، استفتاءات، ج ۱، س ۵۱ آیت الله سیستانی، آیت الله مکارم، آیت الله فاضل و آیت الله نوری، تعلیقات علی العروه، ج ۱، احکام الوضو، م ۲۵ آیت الله

منهاج الصالحین، ج ۲، م ۹۲ آیت الله صافی، هدایه العباد، ج ۱، م ۱۰۶

همه مراجع: خیر باطل نمی شود ولی اگر بعد از پایان شستن دست چپ، آبی خارج از وضو به کف دست راست یا چپ برسد، نمی توان با آن مسح کرد و در نتیجه وضو باطل می شود.^۱

✽ **در وضو اگر پای انسان نجس باشد (ولی جای مسح نجس نباشد) و مسح کند؛ آیا وضو صحیح است؟**
همه مراجع: آری، وضو صحیح است.^۲

✽ **اگر عضوی از اعضای وضو بعد از شستن آن و پیش از تمام شدن وضو نجس شود، تکلیف چیست؟**
همه مراجع: در فرض یاد شده، وضو صحیح است ولی تطهیر آن به جهت نماز واجب است.^۳

✽ **یکی از اعضای وضو نجس بود، تطهیر آن را فراموش کردم و وضو گرفتم، تکلیف چیست؟ آیا وضو صحیح است؟**
همه (بجز آیت الله بهجت و آیت الله صافی): وضو باطل است و باید برای نماز و مانند آن، عضوی را که نجس بوده، آب بکشید.^۴
آیت الله بهجت و آیت الله صافی: وضو باطل است و باید برای نماز و مانند آن، عضوی را که نجس بوده، آب بکشید مگر آن که بدانید با وضو گرفتن، پاک شده است.^۵
تبصره: فرض مسئله جایی است که با فرو بردن دست در شیر آب وضو نگرفته باشید.

✽ **وضو گرفتن در خانه‌ای که صاحب آن خمس نمی‌دهد، چگونه است؟ آیا این وضو صحیح است؟**
همه مراجع (به جز آیت الله تبریزی و آیت الله سیستانی): اگر نمی‌دانید که خانه از پول غیر مخمس تهیه شده، وضو صحیح است.^۶
آیت الله تبریزی و آیت الله سیستانی: گرفتن وضو در این خانه، صحیح است.^۷

✽ **آیا انسان می‌تواند دیگری را در انجام دادن وضو، یاری دهد؟**
همه مراجع: اگر در رساندن آب به اعضا و در شستن او کمک کند، وضویش باطل است.^۸
اگر کسی با آفتابه یا هر وسیله دیگری، به کف دست او آب بریزد ولی خودش صورت و دست‌ها را بشوید، آیا این وضو صحیح است؟
همه مراجع: آری، وضویش صحیح است ولی این کار کراهت دارد.^۹

✽ **آیا در صورت مجبور بودن می‌توان به روش اهل سنت وضو گرفت و تکلیف چنین نمازهایی چه می‌شود؟**
همه مراجع: آری در موارد تقیه و اضطرار، می‌توان به روش غیر شیعه وضو گرفت. در این صورت نماز هم صحیح است.^{۱۰}

✽ **آیا وضو گرفتن در ایام عادت صحیح است و همان ارزش وضوی در زمان عادی را دارد؟**
همه مراجع: آری، وضوی زن حائض صحیح است ولی طاهر نمی‌شود و نمی‌تواند با آن نماز بخواند و یا دست به خط قرآن بزند.^{۱۱}

✽ **اگر در هنگام وضو شک داشته باشیم که چیزی مانع رسیدن آب به بدن است، تکلیف چیست؟**
همه مراجع: باید آن را برطرف کند، یا به گونه‌ای آب را به زیر آن برساند.^{۱۲}

✽ **بلند گذاشتن ناخن در وضو چه حکمی دارد؟**
همه مراجع: اگر ناخن بیشتر از معمول بلند باشد، باید چرک زیر مقداری که از معمول بلندتر است، برطرف شود.^{۱۳}

^۱ العروة الوثقی، ج ۱، افعال الوضو م ۵

^۲ العروة الوثقی، ج ۱، شرائط الوضو، مسئله ۲

^۳ توضیح المسائل مراجع، م ۲۷۶ آیت الله وحید، توضیح المسائل، م ۲۸۲ آیت الله خامنه‌ای، اجوبه، س ۱۳۲

^۴ امام خمینی، آیت الله نوری، آیت الله فاضل، آیت الله مکارم و آیت الله سیستانی، تعلیقات علی العروه، ج ۱، شرائط الوضو، الثانی آیت الله وحید و آیت الله تبریزی، توضیح المسائل، شرائط وضو، شرط ششم دفتر آیت الله خامنه‌ای

^۵ آیت الله بهجت و آیت الله صافی، توضیح المسائل مراجع، م ۲۷۸

^۶ توضیح المسائل مراجع، شرائط وضو، شرط سوم و چهارم و م ۱۷۹۵ و آیت الله بهجت، توضیح المسائل، شرائط وضو، شرط سوم و چهارم و م ۱۴۰۸ آیت الله نوری، توضیح المسائل، م ۲۷۳ و ۱۷۹۱ و دفتر آیت الله وحید

^۷ توضیح المسائل مراجع، شرائط وضو، شرط سوم و م ۱۷۹۵

^۸ العروة الوثقی، شرائط الوضو، التاسع

^۹ العروة الوثقی، شرائط الوضو، التاسع

^{۱۰} العروة الوثقی، ج ۱، افعال الوضو، م ۳۵

^{۱۱} العروة الوثقی، ج ۱، باب الوضوء ات المستحب، م ۲

^{۱۲} توضیح المسائل مراجع، م ۲۹۰ آیت الله وحید، توضیح المسائل، م ۲۹۶ و آیت الله نوری، توضیح المسائل، م ۲۹۱

^{۱۳} توضیح المسائل مراجع، م ۲۹۱ آیت الله وحید، توضیح المسائل، م ۲۹۷ آیت الله نوری، توضیح المسائل، م ۲۹۲ و دفتر آیت الله خامنه‌ای

تبصره. چرک زیر آن مقداری از ناخن که بلندتر از معمول بلندتر است، جزء ظاهر محسوب می‌شود از این رو باید برطرف شود.

✽ آیا لاک ناخن، مانع از انجام وضو است؟

همه مراجع: آری، لاک ناخن، مانع وضو است.^۱

✽ آیا کاشتن موی مصنوعی در سر – که مانع وضو یا غسل است اشکال دارد؟

همه مراجع: اگر مانع رسیدن آب به بدن باشد، کاشتن مو اشکال دارد.^۲

✽ آیا خال کوبی در اعضا، مانع وضو و غسل است؟

همه مراجع: خیر، مانع وضو نیست.^۳

✽ آیا صدای داخل شکم نیز وضو را باطل می‌کند؟

همه مراجع: خیر، وضو را باطل نمی‌کند.^۴

✽ اگر در حین وضو یا نماز، شک در خروج باد معده کند، وظیفه‌اش چیست؟

همه مراجع: نباید به شک خود اعتنا کند.^۵

✽ اگر کسی بعد از غسل جنابت برای نماز وضو بگیرد، کار حرامی انجام داده است؟

همه مراجع: آری، کار حرامی انجام داده ولی غسلش صحیح است.^۶

تفاوت غسل با وضو چیست؟

۱. در غسل موالات شرط نیست.

۲. در غسل شستن از بالا به پایین لازم نیست. (البته برخی مراجع (آیه الله بهجت) شستن از بالا به پایین را احتیاط واجب می‌دانند).

۳. در غسل باید آب به پوست بدن برسد ولی در وضو اگر پوست صورت از لای موها پیدا نباشد، لازم نیست.

گفتنی است کیفیت انجام غسل برای تمام انواع آن به یک شکل است و هیچ تفاوتی با هم ندارند.

✽ آیا برای تیمم نیز باید موانع وضو برطرف شود؟

همه مراجع: آری، اگر در پیشانی، پشت و کف دست‌ها مانعی باشد، باید برای تیمم برطرف سازد.^۷

✽ کسی که می‌داند آب برایش ضرر دارد، چنانچه وضو یا غسل انجام دهد، آیا وضو و غسلش صحیح است؟

امام خمینی و آیت الله نوری: بنا بر احتیاط واجب در این فرض، وضو و غسلش باطل است.^۸

آیات عظام بهجت، تبریزی، سیستانی، صافی، مکارم و وحید: وضو و غسلش در این فرض باطل است.^۹

آیت الله فاضل: آری، وضو و غسلش صحیح است مگر آنکه باعث مشقت و حرج برای او شود. در این صورت باطل خواهد شد.^{۱۰}

✽ حکم تماس بدن با اسمای جلاله، بدون وضو چگونه است؟

آیات عظام امام خمینی، بهجت، خامنه‌ای، صافی و نوری: مس اسمای باری تعالی – به هر زبان و کیفیتی که نوشته شده باشد بدون وضو جایز نیست.^{۱۱}

آیات عظام تبریزی، سیستانی، مکارم و وحید: مس اسمای باری تعالی – به هر زبان و کیفیتی که نوشته شده باشد بنا بر احتیاط واجب، بدون وضو جایز نیست.^۱

^۱ آیت الله تبریزی، استفتاءات، س ۲۰۸ و دفتر همه

^۲ دفتر همه

^۳ امام خمینی، استفتاءات، ج ۱، س ۴۴ آیت الله تبریزی، استفتاءات، س ۲۰۴ آیت الله خامنه‌ای، اجوبه الاستفتاءات، س ۱۴۴ آیت الله مکارم، استفتاءات، ج ۱، س ۶۶ دفتر آیات عظام وحید، بهجت، سیستانی، صافی و دفتر آیت الله خامنه‌ای

^۴ العروة الوثقی، ج ۱، موجبات الوضوء، الثالث

^۵ توضیح المسائل مراجع، م ۳۰۰ آیت الله وحید، توضیح المسائل، م ۳۰۶ آیت الله نوری، توضیح المسائل، م ۳۰۱ دفتر آیت الله خامنه‌ای

^۶ توضیح المسائل مراجع، م ۳۹۱ آیت الله نوری، توضیح المسائل، ۳۹۲ و دفتر همه

^۷ توضیح المسائل مراجع، م ۷۰۷ آیت الله وحید، توضیح المسائل، م ۷۱۴ دفتر آیت الله خامنه‌ای

^۸ امام خمینی، تعلیقات علی العروة، احکام التیمم، م ۱۸

^۹ آیت الله وحید، منهاج الصالحین، ج ۲، م ۳۵۴ آیت الله تبریزی، منهاج الصالحین، ج ۱، م ۳۵۴ آیت الله بهجت، وسیلة النجاة، ج ۱، م ۴۸۱ آیت الله صافی، هداية العباد، ج ۱، م ۴۸۹ تعلیقات علی العروة، احکام التیمم، م ۱۸

^{۱۰} آیت الله فاضل، تعلیقات علی العروة، التیمم، م ۱۸

^{۱۱} توضیح المسائل مراجع، م ۳۱۹ و آیت الله خامنه‌ای، اجوبه، س ۷۵۱

آیت الله فاضل: کسی که وضو ندارد، بهتر است اسمای باری تعالی را- به هر زبان و کیفیتی که نوشته شده باشد مس نکند.^۲

❁ بدون وضو لمس کردن کلمه «بسمه تعالی» و یا «...» - که به جای کلمه «الله» می‌نویسند چه حکمی دارد؟

امام خمینی: مس اسمای باری تعالی یا جزئی از آنها- به هر زبان و کیفیتی که نوشته شده باشد بدون وضو جایز نیست.^۳

آیات عظام تبریزی، خامنه‌ای، سیستانی، فاضل، مکارم و نوری: اشکال ندارد (هر چند بهتر است که مس نکنند).^۴

آیت الله بهجت و آیت الله صافی: بنابر احتیاط واجب بدون وضو مس نکنند.^۵

آیت الله وحید: مس «ا» اشکال ندارد ولی مس «بسمه تعالی» بنابر احتیاط واجب، جایز نیست.^۶

❁ لمس کردن نام نبی اکرم (ص)، امامان (ع) و حضرت زهراء (س) بدون وضو چگونه است؟

آیات عظام امام خمینی، بهجت، خامنه‌ای، صافی، مکارم و نوری: بنابر احتیاط واجب اسمای آنان را بدون وضو مس نکند.^۷

آیات عظام تبریزی، سیستانی، فاضل و وحید: بهتر (احتیاط مستحب) است اسمای آنان را بدون وضو مس نکند.^۸

❁ لمس کردن القاب نبی اکرم (ص)، امامان و حضرت زهراء بدون وضو چگونه است؟

آیات عظام امام خمینی، بهجت، خامنه‌ای و مکارم: بنابر احتیاط واجب بدون وضو القاب آنان را مس نکند.^۹

همه مراجع (به جز آیات عظام امام خمینی، بهجت و خامنه‌ای): اشکال ندارد ولی بهتر است القاب آنان را بدون وضو مس نکند و چنانچه هتک حرمت و بی احترامی باشد، حرام است.^{۱۰}

❁ کسی که شک دارد وضو گرفته یا نه، آیا باید برای نماز وضو بگیرد؟

همه مراجع: آری، باید وضو بگیرد.^{۱۱}

❁ کسی که شک دارد وضویش باطل شده است یا نه، چه حکمی دارد؟

همه مراجع: بنا می‌گذارد که وضویش باقی است.^{۱۲}

❁ تکلیف کسی که بعد از نماز شک می‌کند که در هنگام نماز وضو داشته یا نه، چیست؟

همه مراجع (به جز آیات عظام تبریزی، صافی و وحید): نمازی که خوانده، صحیح است ولی باید برای نمازهای بعدی، وضو بگیرد.^{۱۳}

آیات عظام تبریزی، صافی و وحید: چنانچه احتمال می‌دهد، پیش از نماز به گرفتن وضو توجه داشته، نمازی که خوانده صحیح است ولی باید برای نمازهای بعدی، وضو بگیرد.^{۱۴}

❁ اگر بعد از وضو یقین کنیم یکی از اعمال وضو را انجام نداده‌ایم، وظیفه چیست؟

همه مراجع: اگر موالات وضو از بین نرفته است، محل فراموش شده و بعد از آن را باید بشوید یا مسح کند و اگر موالات از بین رفته، باید از نو وضو بگیرد.^{۱۵}

❁ اگر هنگام وضو، به طور سهوی دست از پایین به بالا کشیده شود، آیا وضو صحیح است؟

^۱ توضیح المسائل مراجع، م ۳۱۹ و آیت الله وحید، توضیح المسائل م ۳۱۵

^۲ توضیح المسائل مراجع، م ۳۱۹

^۳ امام خمینی، استفتاءات، ج ۱، وضو، س ۷۹

^۴ آیت الله تبریزی، صراط النجاة، ج ۵، س ۹۹۰ آیت الله خامنه‌ای، اجوبه، س ۱۴۷ و ۱۴۸ و آیت الله نوری، استفتاءات، ج ۱ س ۵۲. آیت الله فاضل، جامع المسائل، ج ۱، س ۱۸۴ و دفتر آیت الله سیستانی و سایت، متفرقات و آیت الله مکارم

^۵ جامع الاحکام، ج ۱، س ۵۳ و ۵۴ و دفتر آیت الله بهجت

^۶ دفتر آیت الله وحید

^۷ توضیح المسائل مراجع، م ۳۱۹ آیت الله مکارم، استفتاءات، ج ۳، س ۱۲۶ آیت الله نوری، توضیح المسائل، م ۳۲۰ آیت الله خامنه‌ای، اجوبه، س ۱۶۴

^۸ توضیح المسائل مراجع، م ۳۱۹ و آیت الله وحید، توضیح المسائل، م ۳۲۵

^۹ آیت الله مکارم، استفتاءات، ج ۳، س ۱۲۶ و دفتر آیات عظام امام خمینی، بهجت و خامنه‌ای

^{۱۰} توضیح المسائل مراجع، م ۳۱۹ آیت الله نوری، استفتاءات، ج ۲، س ۳۸ و ۴۰ آیت الله وحید، توضیح المسائل، م ۳۲۵ آیت الله تبریزی، توضیح المسائل مراجع، م ۳۱۹ و صراط النجاة، ج ۵، س ۹۸۲ و دفتر آیت الله صافی

^{۱۱} توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۳۰۱ آیت الله وحید، توضیح المسائل، م ۳۰۷ آیت الله نوری، توضیح المسائل، م ۳۰۲ دفتر آیت الله خامنه‌ای

^{۱۲} توضیح المسائل مراجع، م ۳۰۰ آیت الله وحید، توضیح المسائل، م ۳۰۶ آیت الله نوری، توضیح المسائل، م ۳۰۱ دفتر آیت الله خامنه‌ای

^{۱۳} توضیح المسائل مراجع، م ۳۰۳ آیت الله نوری، توضیح المسائل، م ۳۰۴ دفتر آیت الله خامنه‌ای

^{۱۴} توضیح المسائل مراجع، م ۳۰۳ آیت الله وحید، توضیح المسائل، م ۳۱۰

^{۱۵} العروة الوثقی، ج ۱، شرایط الوضوء، م ۴۵

همه مراجع: اگر عرفاً از بالا به پایین شسته شود، وضو صحیح است هر چند به طور سهوی دست به طرف بالا کشیده شود.^۱

❁ آیا خشک بودن اعضای وضو، قبل از وضو لازم است؟

همه مراجع: خیر، لازم نیست مگر جای مسح که باید خشک باشد.^۲

تبصره. اگر رطوبت جای مسح به گونه‌ای کم باشد، که رطوبت کف دست بر آن غلبه کند و بگویند رطوبت مسح تنها از تری کف دست است، اشکال ندارد.

❁ خواب در چه حدی وضو را باطل می‌کند؟

همه مراجع: اینکه چشم نبیند و گوش نشنود و اگر یکی از این دو مشخصه نباشد، وضو باطل نمی‌شود.^۳

❁ اگر هنگام مسح کشیدن راه برویم، وضو باطل می‌شود؟

همه مراجع: راه رفتن در حال مسح اشکال ندارد.^۴

❁ اگر در حین وضو چیزی بخوریم، وضویمان درست است؟

همه مراجع: خوردن چیزی در حال وضو اشکال ندارد ولی بهتر است از کارهایی که حضور قلب را هنگام وضو از بین می‌برد، پرهیز شود.^۵

❁ وضو گرفتن زن در جایی که مرد نامحرم او را می‌بیند، چگونه است؟

همه مراجع: گناه کرده ولی وضویش صحیح است.^۶

❁ افرادی که اسمشان «عبداللّه» و «حبيب اللّه» و... است، اگر بدون وضو آن را بنویسند و مس کنند، چه حکمی دارد؟

آیات عظام امام، بهجت، خامنه‌ای، صافی و نوری: مس اسم «اللّه» بدون وضو جایز نیست هر چند جزئی از اسم مرکب باشد.^۷

آیات عظام مکارم و وحید: بنا بر احتیاط واجب، مس اسم «اللّه» بدون وضو جایز نیست هر چند جزئی از اسم مرکب باشد.^۸

آیات عظام تبریزی، سیستانی و فاضل: اشکال ندارد هر چند بهتر است که مس نکنند.^۹

❁ آیا فرقی بین تیمم بدل از وضو و غسل هست؟

همه مراجع: خیر، تفاوتی بین آن دو نیست.^{۱۰}

❁ آیا بعد از تیمم بدل از غسل، تیمم بدل از وضو نیز لازم است؟

همه مراجع (به جز آیات عظام سیستانی، مکارم و نوری): در تیمم بدل از غسل جنابت، برای نماز، وضو یا تیمم بدل از وضو لازم نیست ولی در تیمم بدل از سایر غسل‌ها، برای نماز وضو یا تیمم بدل از وضو نیز لازم است.^{۱۱}

آیات عظام سیستانی، مکارم و نوری: خیر، لازم نیست برای نماز، وضو یا تیمم بدل از وضو بگیرد (خواه غسل جنابت باشد یا غسل‌های دیگر)، به جز غسل استحاضه متوسطه ولی اگر به جا آورد، بهتر (احتیاط مستحب) است.^{۱۲}

❁ اگر کفش هم اتافی خود را بدون رضایت او بپوشد و با آن وضو بگیرد؛ چه حکمی دارد؟

همه مراجع: اگر اطمینان به رضایت دارد، اشکال ندارد و اگر بدون رضایت او این کار را انجام دهد، گناه کرده ولی وضویش صحیح است.^{۱۳}

^۱ امام، استفتاءات، ج ۱، ص ۱۶ آیت‌الله صافی، جامع الاحکام، ج ۱، ص ۹۷ آیت‌الله فاضل، جامع المسائل، ج ۲، ص ۱۱۰ دفتر آیت‌الله مکارم، آیت‌الله سیستانی، آیت‌الله تبریزی، آیت‌الله نوری و آیت‌الله خامنه‌ای

^۲ توضیح المسائل مراجع، م ۲۵۶ آیت‌الله وحید، توضیح المسائل، م ۳۶۲ آیت‌الله نوری، توضیح المسائل، م ۲۵۷ دفتر آیت‌الله خامنه‌ای

^۳ توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۳۲۳ آیت‌الله وحید، توضیح المسائل، م ۳۲۹ آیت‌الله نوری، توضیح المسائل، م ۳۲۴ دفتر آیت‌الله خامنه‌ای

^۴ العروة الوثقی، ج ۱، م ۲۵، شرایط الوضوء، الحادی عشر

^۵ العروة الوثقی، ج ۱، شرایط الوضوء و مستحبات الوضوء، الرابع عشر

^۶ امام، آیت‌الله سیستانی، آیت‌الله نوری، آیت‌الله مکارم و آیت‌الله فاضل، تعلیقات علی العروة، ج ۱، شرایط الوضوء، م ۳۰ و آیت‌الله تبریزی، استفتاءات، ص ۱۵۸ دفتر آیت‌الله خامنه‌ای، آیت‌الله بهجت، آیت‌الله صافی و آیت‌الله وحید

^۷ امام، استفتاءات، ج ۱، وضو، ص ۸۲ آیت‌الله نوری، استفتاءات، ج ۱، ص ۵۳ آیت‌الله خامنه‌ای، اجوبة الاستفتاءات، ص ۱۵۲ آیت‌الله صافی، جامع الاحکام، ج ۱، ص ۵۴ دفتر آیت‌الله بهجت

^۸ دفتر آیت‌الله مکارم و آیت‌الله وحید

^۹ آیت‌الله فاضل، جامع المسائل، ج ۱، ص ۱۸۴ آیت‌الله تبریزی، صراط النجاة، ج ۵، ص ۹۹۰ و دفتر آیت‌الله سیستانی

^{۱۰} توضیح المسائل مراجع، م ۷۰۱ آیت‌الله نوری، توضیح المسائل، م ۷۰۲ آیت‌الله وحید، توضیح المسائل، م ۷۰۷ و دفتر آیت‌الله خامنه‌ای

^{۱۱} توضیح المسائل مراجع، م ۷۲۳ آیت‌الله وحید، توضیح المسائل، م ۷۳۰ و دفتر آیت‌الله خامنه‌ای

^{۱۲} آیت‌الله مکارم و آیت‌الله سیستانی، توضیح المسائل مراجع، م ۷۲۳ و آیت‌الله نوری، توضیح المسائل، م ۷۲۴

^{۱۳} امام، آیت‌الله سیستانی، آیت‌الله فاضل، توضیح المسائل مراجع، م ۲۶۶ آیت‌الله تبریزی، استفتاءات، ص ۱۵۹ و دفتر همه مراجع

❁ کسی که وضو ندارد و یا خانمی که حائض است آیا می‌تواند شب قدر قرآن بر سر بگیرد؟

آیات عظام امام خمینی، بهجت، صافی و فاضل: آری، جایز است ولی بهتر است که قرآن باز را بر سر نگذارد.^۱

آیت الله مکارم و آیت الله نوری: بنا بر احتیاط واجب، قرآن باز بر سر نگیرد.^۲

آیات عظام تبریزی، سیستانی و وحید: اگر موهای سر تابع و جزء سر شمرده نشود (یعنی کوتاه نباشد)، جایز است.^۳

تبصره. فرض مسئله، جایی است که سر شخص مو داشته باشد و بخواهد خط قرآن را بدون وضو به آن برساند. و در غیر این صورت حکم تماس بدن با خط قرآن را پیدا می‌کند که بدون وضو و یا غسل جایز نیست.

❁ خانم‌هایی که مجلس عروسی و مانند آن چهره آر استه دارند؛ آیا جایز است به جای وضو تیمم کنند؟

همه مراجع: خیر، باید موانع وضو را برطرف کنند و وضو بگیرند.^۴

تأکید نماز اول وقت در کلام علماء

علامه طباطبایی: بدترین حالتی که بی وضو می‌شوم

علامه حسن زاده: دوام وضو باعث همیشه انسان کم کم از عالم ماده به عالم ملکوت منتقل بشه

دستور رجبعلی خیاط

به یکی از متمولین می‌گفتند از کجا ثروتمند شدی گفت در مسجدی داشتم نماز می‌خواندم پیرمردی نورانی کنارم بود بعد از نماز با او دست دادم در دلم دعا کردم خدایا زن ندارم خانه ندارم پول ندارم مکه می‌خواهم بروم درست کن گفت زن نداری خانه نداری پول نداری مکه می‌خواهی بروی چند کار می‌گویم انجام بده ولو معتقد به قیامت هم نیستی ۱- دائم الوضو باش ۲- نماز اول وقت ۳- اگر اهل نماز شب هم نیستی اقلاً هفته ای یکبار شبهای جمعه نماز شب بخوان و اینها را در دل شب بخوانه الان بعد فهمیدم او رجبعلی خیاط است.

تأکید نماز اول وقت در کلام علماء

استادم می‌فرمود از آقای شرکت که از اولیاء خداست شنیدم در وقتی که برای زیارت به قم آمده بود که مرحوم محمد جواد انصاری را تقیید به ۵ چیز سفارش بود:

۱- دائم الوضو بودن ۲- غسل جمعه کردن ۳- سحرها بیدار بودن ۴- نماز اول وقت خواندن ۵- خود را در محضر حضرت ولی عصر حاضر دیدن.

ولی بعضی اساتید دام‌ظله را دستورات ۶ گانه این است:

۱- نماز اول وقت ۲- هر هفته مقداری قبرستان رفتن برای تفکر ۳- قدری قرآن با تأمل و تدبیر و حزن خواندن ۴- نماز شب ترک نشدن ۵- دائم الوضوء بودن ۶- هر شب قبل از خواب چند ورق کتاب اخلاقی خواندن.

(۱) صافی و بهجت، توضیح المسائل مراجع، م ۳۱۷ امام و فاضل، تعلیقات علی العروة، ج ۱، غایات الوضوء، م ۳

(۲) تعلیقات علی العروة الوثقی، غایات الوضوء، م ۳

(۳) سیستانی و تبریزی، منهاج الصالحین، ج ۱، م ۱۶۴ و وحید، منهاج الصالحین، ج ۲، م ۴۶۱

(۴) توضیح المسائل مراجع، موارد تیمم

شماره‌های چاپ و آماده شده:

۱. نماز جماعت (فضایل انجام آن و کیفرهای ترک آن)
۲. غیبت (شناخت معنی و حقیقت غیبت و راه معالجه آن)
۳. قرآن (فضیلت، آداب و شرایط قرائت قرآن)
۴. مرگ ۱ (چرا از مرگ می‌ترسیم)
۵. توبه
۶. حکایت‌هایی از توبه
۷. سوالهای حضرت رسول (ص) از پروردگار در شب معراج
۸. سفارشات لقمان به پسرش
۹. موسیقی (آثار موسیقی بر اعصاب و روان)
۱۰. حدیث معراج (روایتی مفصل در شرح واقعه "اسراء" و "معراج" و ...)
۱۱. مسجد خانه اوست
۱۲. حجاب (و روابط بین زن و مرد)
۱۳. شراب!؟
۱۴. نماز اول وقت
۱۵. وضو
۱۶. نماز (۱) (فلسفه و حکمت نماز، فضایل انجام، و پیامدهای ترک و سبک شماری آن)
۱۷. نماز (۲) (فلسفه و حکمت نماز، فضایل انجام، و پیامدهای ترک و سبک شماری آن)
۱۸. آداب انعقاد نطفه (ویژه زن و شوهرها)

این شاء الله موضوعات آینده:

- حسد، ریا، تهمت، دروغ،
وظایف پدر و مادر نسبت به فرزندان (تربیت فرزند حدیثی)
وظایف فرزندان نسبت به پدر و مادر،
تفکر، نیکویی اخلاق، ملائکه، مرگ ۲ (معاد)،
مرگ ۳ (معاد)، انگشتر (عقیق)، صلوات،
کسب و کار، صبر، ازدواج و ...

ایمیل: namaz19@yahoo.com

کلوب آیدی: namaz110 (طلبه پاسخگو)

التماس دعا